

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐/๒๕๕๘

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ กับพวก) ในคดีหมายเลขดำที่ กค. ๒๓๘/๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗) วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ)

จำเลยกับพวกในคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยกับพวกถูกบริษัทการเงินระหว่างประเทศ (International Finance Corporation) เป็นโจทก์ฟ้องในฐานผิดสัญญาค้ำประกัน โดยโจทก์บรรยายฟ้องตอนหนึ่งว่า ลูกหนี้ชั้นต้น อยู่ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว โจทก์อ้างอาศัยพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสองว่า คำสั่งของศาล เห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นผู้ค้ำประกัน กับลูกหนี้ จึงมาฟ้องผู้ค้ำประกันกับพวกเป็นคดีดังกล่าวต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง จำเลยโต้แย้งว่า มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ได้บัญญัติจำกัด หรือตัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกัน ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการยื่น คำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ซึ่งในคดีฟื้นฟูกิจการเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วด้วยเช่นกัน ดังนั้น จำเลยทั้งสอง ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน และโดยที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ก็ไม่ได้ให้ สิทธิแก่จำเลยทั้งสองในการยกบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด

ประกอบกับมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง จำเลยทั้งสองในฐานะผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ที่ไม่สามารถ
ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ได้ตามมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และไม่สามารถยกแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
ขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีได้ ทั้งที่แผนฯ ได้กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหนี้โดยไม่มีการลดหนี้
แต่อย่างใด บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงบัญญัติขึ้นโดยชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการจำกัดสิทธิ
ของจำเลยทั้งสองในการต่อสู้คดีตามกฎหมายและมีผลกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน
ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกันในทางกฎหมาย การที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง
กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ได้เต็มจำนวนและตัดสิทธิไม่ให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ต้องร่วม
รับผิดชอบลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ เพราะเจ้าหนี้ได้ใช้
สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว และการที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คำสั่งศาล
ซึ่งเห็นชอบด้วยแผนฯ ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้
หรือผู้ค้ำประกัน อันเป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการบังคับชำระหนี้เอาทั้งจำเลยทั้งสองโดยไม่มีบัญญัติ
เป็นข้อยกเว้น หรือให้สิทธิแก่ผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการต่อสู้คดีว่าในกรณี
ที่แผนฟื้นฟูกิจการได้กำหนดให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหรือไม่มีการลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้
หรือในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ผิन्छชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการนั้น ห้ามเจ้าหนี้ฟ้องร้องผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบ
ร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันแต่บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวได้บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการฟ้อง
บังคับชำระหนี้เอาทั้งจำเลยทั้งสองซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันได้ ทั้ง ๆ ที่บุคคลดังกล่าว
ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ในฐานะเดียวกับลูกหนี้โดยลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิन्छชำระหนี้ตามแผนฯ แต่อย่างใด
และทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีกรณีโต้แย้งสิทธิของโจทก์ ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓
มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔
มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และขอให้ศาลทรัพย์สิน
ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลยตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐**

“มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

“มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

“มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

“มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑)

“มาตรา ๕๐/๒๗ เจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าหนี้นั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม เว้นแต่หนี้ที่เกิดขึ้นโดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีหรือหนี้ที่จะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้

ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว”

“มาตรา ๕๐/๖๐ แผนซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้ว ผู้ก่อกำเนิดเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้และเจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๐/๒๗

คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่บุคคลเช่นว่านั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย”

“มาตรา ๑๐๑ ถ้าลูกหนี้ร่วมบางคนถูกพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้ร่วมคนอื่นอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว

บทบัญญัติในวรรคก่อนให้ใช้บังคับแก่ผู้ค้าประกัน ผู้ค้าประกันร่วม หรือบุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้โดยอนุโลม”

การพิจารณาและการวินิจฉัย

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว” พิจารณาแล้วเห็นว่า การบัญญัติเช่นนี้เป็นการเทียบเคียงการขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการให้เหมือนกับการขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ร่วมและผู้ค้าประกันในกรณีลูกหนี้ร่วมบางคนถูกพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา ๑๐๑ ซึ่งบัญญัติให้เจ้าหนี้ร่วมที่มีได้ถูกพิทักษ์ทรัพย์และผู้ค้าประกันยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว เช่นเดียวกันการบัญญัติเช่นนี้ก็ด้วยเหตุว่า แท้ที่จริงแล้วลูกหนี้ร่วมและผู้ค้าประกันมิใช่เป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์หรือที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ในคดีนี้ผู้ค้าประกันจะได้กลายเป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ชั้นต้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ค้าประกันได้รับผิดใช้หนี้แทนลูกหนี้แล้ว ผู้ค้าประกันรับผิดชอบใช้หนี้ไว้เพียงใดก็จะได้รับช่วงสิทธิเป็นเจ้าหนี้ไต่เบี่ยงจากลูกหนี้ได้เพียงนั้น ดังนั้น เมื่อเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้จากลูกหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วและผู้ค้าประกันก็ยังมีได้รับผิดใช้หนี้แทนลูกหนี้แม้แต่ส่วนใด การที่มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ไม่ให้สิทธิผู้ค้าประกันขอรับชำระหนี้จากลูกหนี้เป็นการป้องกันมิให้มีการเรียกร้องให้ลูกหนี้รับผิดชอบหนี้ซ้ำซ้อน ซึ่งจะทำให้จำนวนหนี้ผิดความจริง จึงนับว่าเป็นการชอบด้วยเหตุผลแล้ว เมื่อพิจารณาปรับบทบัญญัติพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ที่อ้างคือ มาตรา ๔ ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยความเสมอกันในกฎหมายของบุคคลและความคุ้มครองตามกฎหมายที่เท่าเทียมกัน และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง มิได้ละเมิดหรือขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ดังกล่าวแต่อย่างใด

ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง นั้น บัญญัติว่า “คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้

หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่บุคคลเช่นว่านั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย” พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายถึงเห็นว่าเป็นแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เป็นการดำเนินการเฉพาะตัวลูกหนี้เท่านั้น บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนได้เสียกับสถานะภาพของลูกหนี้ จึงมีสิทธิที่ยังจะคงส่วนได้เสียตามสถานะเดิมของตน มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง มิได้เพิ่มหรือเพิกถอนสิทธิและความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน เว้นแต่ผู้ค้ำประกันจะได้เข้ามารับรู้การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และยินยอมปรับเปลี่ยนความรับผิดชอบที่มีอยู่เดิมให้ เป็นไปตามเงื่อนไขใหม่โดยทำหลักฐานไว้เป็นหนังสือ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง รับรองสถานะความรับผิดชอบเดิมของผู้ค้ำประกันก่อนศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนและรับรองหลักแห่งความยินยอมของผู้ค้ำประกันเช่นนี้ อีกทั้งมิได้มีข้อความใดบัญญัติให้เจ้าหนี้อาจมีสิทธิเพิ่มขึ้นหรือห้ามลูกหนี้อาจให้ยกข้อต่อสู้หรือใช้สิทธิที่ปกติมีตามกฎหมาย มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงมิได้มีผลเป็นการกระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของบุคคล ความเสมอภาคของบุคคล ความคุ้มครองที่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย และสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๓ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

นายมานิต วิทยาเต็ม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ